

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๒

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดหล่มสักส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก)
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดหล่มสักได้ส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก) ซึ่งเป็นผู้ร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ มาตรา ๑๔ พระราชบัญญัติ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน มาตรา ๔ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ตามคำร้องได้ความว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขดำ ที่ ๔๒๑/๒๕๕๑ ฟ้อง บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด ที่ ๑ บริษัท เมาทนพาร์ค อินเตอร์ เนชั่นแนล กอล์ฟ แอนด์ รีสอร์ท จำกัด ที่ ๒ นายประสม ประคุณศึกษาพันธ์ หรือประคุณสุขใจ ที่ ๓ นางรัชนิกร หรือ จารุภา ประคุณศึกษาพันธ์ หรือประคุณสุขใจ ที่ ๔ เป็นจำเลย ในข้อหา กู้ยืมเงิน กู้เบิกเงินเกินบัญชี อ่าวัด ค้ำประกัน บังคับจำนอง โดยให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระหนี้ให้แก่ โจทก์เป็นเงิน ๒๕,๔๒๕,๖๕๐.๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕.๗๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๑,๓๔๕,๔๗๘.๘๖ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้ให้โจทก์เสร็จสิ้น หากจำเลย ทั้งสี่ไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ ให้บังคับจำนองที่ดิน น.ส. ๓ ก เลขที่ ๑๓๕๖ ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พร้อมสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินดังกล่าว และบังคับจำนองอาคารชุด ชื่อเมาทนพาร์ค แบบบ้านชั้น ห้องชุดเลขที่ ๔๕, ๔๗, ๖๐, ๖๔, ๖๘, ๗๐, ๗๓, ๗๕, ๘๑, ๘๖, ๕๑, ๕๕ ๑๐๓, ๑๑๗, ๑๒๑, และ ๑๒๔ รวมสิบหกห้อง ตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๘ ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมตลอดทั้งยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสี่ออกขายทอดตลาด นำเงินชำระหนี้โจทก์จนครบถ้วน ผู้ร้องเห็นว่า โจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี เพราะพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย

มีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ บัญญัติไว้ว่า “เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้” ฯลฯ ดังนั้น ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยจึงเป็นอำนาจของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น แต่การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศ เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ในข้อ ๓ (๔) ว่า “... เว้นแต่ในกรณีลูกค้าที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกดอกเบี้ยและส่วนลดได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศกำหนดสำหรับลูกค้าที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข” เช่นนี้ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าวจึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับข้างต้น และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้อง ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ มาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน มาตรา ๔ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

สำหรับประเด็นที่ ๑ เห็นว่าเนื่องจากพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน เป็นกฎหมายที่ออกโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ จึงถือเป็นบทบัญญัติของกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ แต่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมิได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่าประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้นั้นขัดหรือแย้ง หรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยให้ได้

ส่วนประเด็นที่ ๒ ซึ่งผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศนาคกรแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ว่า ประกาศฉบับดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ และมีผลใช้บังคับเท่าที่อยู่ในขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตาม ความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยให้ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงให้ยกคำร้อง

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ